

Yeni Nesil Mühendislik Felsefesinin Ahlakı Manipülesi – 3K “Korku-Kaos-Kontrol”

Taner Teber¹*, İlknur Fatma Dönmez²

¹Samsun 19 Mayıs Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeodezi ve Fotogrametri Bölümü, 2009.

²Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Programı, Halen.

Özet

Mühendis sözcüğü Türk Dil Kurumu sözlüğünde insanların her türlü ihtiyacını karşılamaya dayalı yol, köprü, bina gibi bayındırlık; tarım, beslenme gibi gıda, fizik, kimya, biyoloji, elektrik elektronik gibi fen; uçak, otomobil, motor, iş makineleri gibi teknik ve sosyal alanlarda uzmanlaşmış belli bir eğitim görmüş kimse olarak tanımlanmıştır. Mühendis sözcüğü filolojik olarak incelendiğinde ise Arapça "mü" ve "hendese" yani geometri ve bilim bilen anlamına gelen kelimelerin birleşiminden türemiştir. Her ne kadar günümüzde mühendislik disiplininin problem çözümlerinde ve/veya ihtiyaçlara binaen tasarladığı ürünlerde matematiğin karmaşık dünyası içerisinde kaldığı gibi bir algı olsa da, doğal olarak var olanın varlığını, kaynağını, anlamını ve nedenini düşünen felsefe disiplininin bağımsız olduğu söylenemez. Filozof ise yaşadığı çağın bilimsel verilerine dayanarak evren, doğa, toplumsal ilişkiler, ahlak, din, sanat ve politika anlayışları üzerinden ferdin davranış eğilimlerini, toplumun ilke ve ülkülerini, ahlaki değerlerini ve gereksinimlerini tahlil, tespit ve dizayn ederek aslında mühendislik disiplininin olgunlaşmasını sağlamaktadır.

Doğmatik öğeler üzerine kurulu olan felsefe disiplini, önce materyalizme evrilmiş, 19.yy'la gelindiğinde ise pozitivist ve diyalektik materyalizm öne çıkmıştır. 20.yy ilk yarısında iki büyük dünya savaşı yaşanmış, bu savaş öncesi mühendislik disiplini ürünü olarak ağır savaş endüstrisi ile savaş makineleri geliştirilmiş ve savaşlar sonucu milyonlarca insan ölmüş ve/veya göç etmek zorunda kalmıştır. Böylelikle yeni mühendislik felsefesi ve ahlaki ulusalcılık akımı ile imparatorlukların sonunu getirmiştir. 21.yy ilk çeyreğinde de teknolojinin hızla gelişimi, bilgiye kolay-ucuz erişim neticesinde dünya küçülmüş etkileşim/iletişim kolaylaşmıştır. Felsefe disiplini ise kongrelerde, cemiyetlerde veya üniversite kürsülerinde kalmış gibi görünse de aslında Endüstri 4.0 Devrimi diye adlandırılan bu dönemde, teknolojiyi üretenler tarafından yeniden şekillendirilmiş ve ahlak anlayışını dönüştürmüştür. Bu çalışma esnasında Mühendislik felsefesi "3K" yani "korku-kaos-kontrol" olarak tarafımızdan modellenmiştir. Alain Badiou '21. Yüzyılda gördüğüm bir tutku varsa o da korkudur. Hatta tutkudan, krizden, tekinden, başkasından, yabancı olandan bir korku. Bütün bu korkular büyük bir tutku oluşturuyor. Çok büyük bir korku gelecek korkusu' diyerek ütopyacılığım korku ile distopyacılığa dönüşümünü öngörmüş ve haklı çıkmıştır. Sonuç olarak devlet, rejim, toplum, aile hatta din yeniden dizayn edilmeye başlamıştır.

Teknolojiyi üreten ahlakını da belirlemiş ve teknolojinin sanal özgürlüğünde Badio'nun bahsettiği korku tutkusu dijital mahkûmlar yaratarak, kaosu beslenmiş ve kontrol tamamen yeni mühendislik tanrılarına teslim edilmiştir. Daha açık anlatmak gerekirse mühendislik felsefesini dizayn edip, geliştirdikleri teknolojiyle ahlakını da belirleyenler, Nagazaki ve Hiroşima ya atılan nükleer bombaların mühendislerinden daha az tehlikeli değildiler; Hatta günümüzde yazılım mühendisliği ürünü olan sosyal medya vasıtaları kullanılarak potansiyel düşman olarak kabul ettikleri ülkelerde gerçekleştirilen toplumsal hareketler Sun Tzu'nun "üstün savaş sanatı, düşmana dövüşmeden boyun eğdirmektir" sözünün vücut bulmuş halidir.

Bu çalışmanın amacı, mühendislik disiplininin felsefeden bağımsız düşünülemediğini tartışırken, bu iki disiplinin birlikte meydana getirdiği ürünün, etik ve ahlaki kodları nasıl bir değişim/dönüşüm ve dezenformasyona uğratabileceğini, hatta uğrattığını analiz etmektir. İzlene yöntem teorik incelemeler, literatür taraması, toplumsal gözlemler, farklı disiplinlere mensup mühendisler ile toplum mühendisliği sonucu oluşan kitlesel hareketlere katılanlarla yapılan derinlemesine görüşmeler ve yazarların bireysel gözlem/tecrübelerinden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde mühendislik ve felsefenin ürününün yarattığı ahlaki ve etik değişim/dönüşüm tartışılacak olup sonraki bölümlerde toplumun dizayn edilmesi meselesi irdelenecektir. Sonuç bölümünde ise değişen durum değerlendirilecek ve eleştirilere yer verilecektir.

Anahtar Sözcükler

Mühendislik Felsefesi, Mesleki Etik-Ahlak Kodları, Toplum Mühendisliği, Endüstri 4.0, 3K Modeli.